

Vabariigi Valitsuse 7. märtsi 2019. a määruse nr 21 „Maksukohustuslaste registri põhimäärus“ ning Vabariigi Valitsuse 8. detsembri 1999. a määruse nr 377 „Töötervishoiu ja tööohutuse nõuded ehituses“ muutmise määruse eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Eelnõukohase määrusega muudetakse Vabariigi Valitsuse 7. märtsi 2019. a määrust nr 21 „Maksukohustuslaste registri põhimäärus“ ning Vabariigi Valitsuse 8. detsembri 1999. a määrust nr 377 „Töötervishoiu ja tööohutuse nõuded ehituses“ (edaspidi *ehitustööde määrus*).

Kehtiva õiguse kohaselt on ehitusettevõtjad, kui tööde eeldatav kestus ületab 30 tööpäeva ning ehitusplatsil töötab samal ajal vähemalt 20 isikut või eeldatav töömaht ületab 500 inimtööpäeva, kohustatud vähemalt kolm päeva enne ehitustööde alustamist esitama eelteate Tööinspeksioonile (edaspidi TI) ning lisaks andmed töövõtuahela ja töötamise kestuse andmekogusse (edaspidi TTKI). Esitatavad andmed TI-le kui ka TTKI-sse suuresti kattuvad.

Kuivõrd 2025. aastal on loodud andmevahetus TI töökeskkonna andmekogu ja Maksu- ja Tolliametiga TTKI andmekogu vahel andmevahetuskirgi (edaspidi *X-tee*) kaudu avaliku teabe seaduse § 43⁹ lõike 1 punkti 5 alusel, on TI-l võimalik praegu saada ehituse eelteatisega nõutud andmed otse Maksu- ja Tolliametilt. Seetõttu ei ole enam põhjendatud samade andmete eraldi esitamise nõudmine (s.o mh ehituse eelteatisena) ettevõtjalt, mis on TI-le kättesaadavad TTKI kaudu. Muudatusega vähendatakse ettevõtjate halduskoormust ja suurendatakse andmete kasutamise tõhusust riigiasutuste vahel.

Lisaks täpsustatakse eelnõuga näiteks koordinaatori kohustusi, et tagada töötervishoiu- ja tööohutuslaste nõuete täitmine ehitusplatsil, ning tehakse muid õigusselgust parandavaid muudatusi.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi töösuhete ja töökeskkonna osakonna nõunikud Marilin Lutsoja (marilin.lutsoja@mkm.ee; 5883 6479), Eneken Sepa (teenistussuhe peatatud) ja Kristina Toomsalu (teenistussuhe peatatud) ning sama osakonna töökeskkonna juht Eva Põldis (5913 6476; eva.poldis@mkm.ee).

Eelnõu mõjusid on hinnanud Ingel Kadarik (5451 0226; ingel.kadarik@mkm.ee). Eelnõu õigusekspertisi on teinud õigusosakonna õigusnõunik Ragnar Kass (ragnar.kass@mkm.ee). Eelnõu ja seletuskirja on keeletoimetanud Justiits- ja Digiministeeriumi õigusloome korralduse talituse toimetaja Aili Sandre (aili.sandre@justdigi.ee).

1.3. Märkused

Eelnõukohase määrusega muudetakse järgmisi määrusi:

- 1) Vabariigi Valitsuse 7. märtsi 2019. a määrus nr 21 „Maksukohustuslaste registri põhimäärus“ (RT I, 12.08.2025, 5);
- 2) Vabariigi Valitsuse 8. detsembri 1999. a määrus nr 377 „Töötervishoiu ja tööohutuse nõuded ehituses“ (RT I, 26.02.2021, 21).

Eelnõuga on seotud tervise- ja tööministri 18. veebruari 2021. a määruse nr 4 „Töökeskonna andmekogu põhimäärus“ muutmise eelnõu.

Eelnõu on seotud isikuandmete töötlemisega isikuandmete kaitse üldmääruse tähenduses ning selle kohta on koostatud täpsem mõjuanalüüs käesoleva seletuskirja 4. punktis.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kolmest paragrahvist. Esimeses sätestatakse maksukohustuslaste registri põhimääruse muudatus, teises ehitustööde määruse muudatused ning kolmanda paragrahviga kehtestatakse määruse jõustumise aeg.

Eelnõu § 1 ja § 2 punktidega 1–3 ja 7 tehtavad muudatused on seotud TI-le esitatava ehitustööde alustamise eelteate kehtetuks tunnistamisega.

2023. aasta 1. oktoobril jõustus maksukorralduse seaduses muudatus (1. peatükk, 3³. jagu), milles sätestati ehitussektorile kohustus määrata kindlaks ehitusplatsil viibitud aeg ning töövõtuahel. Selle muudatuse tulemusel on tööandjad kohustatud esitama andmeid TTKI-sse, mida kasutavad Maksu- ja Tolliamet, Politsei- ja Piirivalveamet ning TI. Andmeid kasutatakse eelkõige:

- välismaalaste üle tehtavaks järelevalveks;
- tööjõumaksude tasumise ja kinnipidamise kohustuse täitmise ning käibemaksu tasumise kohustuste täitmise kontrolliks;
- töötervishoidu, tööohutust ja töösuhteid puudutavate kohustuste täitmise kontrolliks töökeskkonnas.

Maksukorralduse seaduse muutmise seaduse (ehitustööde andmete esitamine) eelnõu seletuskirjas toodi seejuures välja, et järgmises etapis oleks riigi andmekogude ja infosüsteemide automaatse andmevahetuse tagamiseks ning halduskoormuse vähendamiseks ehk andmete ühekordseks esitamiseks riigile tarvis muuta ehitustööde määrust, kuna tekib tehniline võimalus asendada eelteade MTA-le esitatava aruandega.¹

Seega kui enne 1. oktoobrit 2023 tuli ehitustööde alustamise eelteade esitada üksnes TI-le, siis kehtiva õiguse kohaselt on ehitusettevõtjad kohustatud:

- 1) esitama TI-le ehitustööde alustamise eelteate kolm tööpäeva enne ehitustööde alustamist;
- 2) esitama TTKI-sse andmed ehitatava ehitise, ehitustööde, nende tellija ja ehitustöid tegevate alltöövõtjate ning ehitusplatsil viibivate isikute kohta.

Kriteeriumid, mille alusel tuleb andmed TTKI-sse ja TI-le esitada, on samad: andmed tuleb esitada, kui ehitustööde kestus ületab 30 tööpäeva ja ehitusplatsil töötab samal ajal vähemalt 20 isikut või tööde eeldatav maht ületab 500 inimtööpäeva. Samuti kattub enamik TTKI-sse ja TI-le esitavaid andmeid.

Selleks, et vältida samasisuliste andmete korduvat esitamist, on TTKI ja TI andmekogu vahel loodud andmevahetus X-tee kaudu. Alates 2025. aasta sügisest saab TI ehitustööde alustamise kohta vajaliku teabe otse TTKI andmekogust ning lisaandmeid tööandjalt pole enam vaja küsida.

Ehitustööde määruuses tehtavad muudatused

¹ Maksukorralduse seaduse muutmise seaduse (ehitustööde andmete esitamine) eelnõu seletuskiri. Lk 20.
<https://www.riigikogu.ee/download/47af8b7c-5c36-43ba-80db-f6d5863353ec>.

Eelnõukohase määrusega tehtavate muudatustega kaotatakse ära kohustus esitada TI-le eelteade, kuivõrd samasisulised andmed juba esitatakse TTKI kaudu ning 2025. aastal on loodud andmevahetus TI töökeskkonna andmekogu ja TTKI vahel X-tee kaudu (**eelnõu § 2 punktid 1 ja 7**). Andmevahetus võimaldab TI-l saada vajalikud andmed otse TTKI-st, ilma et ehitusettevõtja peaks neid eraldi neile esitama.

Eelnõu § 2 punktiga 2 täiendatakse § 3 lõikega 13, mille kohaselt peab olema maksukohustuslase registri põhimääruse § 53¹ lõike 3 punktide 1–3 ja 5–7¹ ja lõike 4 alusel esitatud teave paigutatud ehitusplatsil tööd tegevatele isikutele nähtavale kohale.²

Tegemist on tehnilise muudatusega, mille eesmärk on säilitada kehtivas ehitustööde määruse § 2 lõikes 3 sätestatud nõue, mis tuleb nõukogu direktiivist 92/57/EMÜ, mille kohaselt peab eeltes esitatud info olema paigutatud ehitusplatsil tööd tegevatele isikutele nähtavale kohale. Lisaks on täienduse eesmärk viia nõue kooskõlla eelnõus tehtavate teiste muudatusega, kuivõrd ehitustööde määruse § 2 tunnistatakse kehtetuks. Muudatus ei too ehitusettevõtjale kaasa uusi kohustusi, kuid tagab, et oluline teave, mis on seotud ehitusplatsil tehtavate tööde ja seal viibivate isikutega, oleks jätkuvalt kättesaadav ja nähtav kõigile ehitusplatsil viibivatele töötajatele.

Ehitustööde määruse § 2 lõike 3 ja nõukogu direktiivi 92/57/EMÜ kohaselt tuleb ehitusplatsil nähtavale kohale paigutada teave planeeritud maksimaalse töötajate arvu kohta. Edaspidi ei esita ehitusettevõtja TTKI-sse otseselt seda konkreetset näitajat, vaid edastab üks kord päevas iga isiku eelneval päeval ehitusplatsil viibimise summeeritud aja ning kuni kolm korda nädalas isikustamata kujul iga isiku eelneval perioodil ehitusplatsile sisenemise ja sealt väljumise kellaaja (§ 53¹ lõige 8 punktid 1 ja 2). Selle teabe põhjal saab TI märksa täpsema ülevaate objektil viibivate töötajate tegelikust arvust, mis on järelevalve seisukohalt olulisem. Seetõttu ei ole nimetatud andmeid vaja ehitusplatsil töötajatele nähtavale kohale riputada, kuna nimetatud andmete peamine eesmärk on toetada järelevalvet, mitte töötajate teavitamist. Lisaks eelnevale tuleb ehitustööde määruse § 2 lõike 3 ja nõukogu direktiivi 92/57/EMÜ kohaselt ehitusplatsil nähtavale kohale paigutada ka teave andmete edastamise kuupäeva kohta. Edaspidi ei sisesta ehitusettevõtja kuupäeva eraldi TTKI-sse ega riputa seda ehitusplatsil nähtavale kohale, sest andmete sisestamise logid on TTKI süsteemis nähtavad ja kuupäeva on võimalik sealt hõlpsasti tuvastada, kui objekt on läinud registreeritud staatusesse. Kuupäeva eraldi sisestamine ei ole eesmärgipärane ja selle kuvamine ehitusplatsil ei ole samuti esmatähtis, kuivõrd info andmete esitamise kuupäeva kohta, mis on eelduslikult ka tõesem, on juba TTKI süsteemis.

Lisaks tehakse tehniline muudatus ehitustööde määruse § 4 lõikes 1, asendades viite ehitustööde määruse § 2 lõikes 1 nimetatud eeltesele viitega TTKI-sse esitatavatele andmetele (**eelnõu § 2 punkt 3**). Muudatuse vajadus tuleneb asjaolust, et eelnõukohase määrusega tunnistatakse ehitustööde määruse § 2 kehtetuks. Muudatus ei too kaasa sisulisi muudatusi ehitusettevõtjatele õigusaktidest tulenevates kohustustes, vaid tagab normitehnilise selguse ja kooskõla eelnõus tehtavate muudatustega.

Maksukohustuslase registri põhimääruse muutmine

² Nähtavale kohale peab olema paigaldatud järgmine teave: ehitise aadress, peatöövõtja nimi ja aadress, ehitise omaniku nimi ja aadress, ehitusplatsi eest vastutava isiku nimi ja kontaktandmed, ühisel ehitusplatsil määratud koordinaatori nimi ja kontaktandmed, ehitustööde liik, ehitustööde alustamise kuupäev ja eeldatav lõpetamise kuupäev, ühisel ehitusplatsil töötavate ehitusettevõtjate nimed ja vastutavate isikute kontaktandmed (eelkõige telefon ja e-posti aadress).

Maksukohustuslaste registri põhimääruse § 53¹ lõiget 3 täiendatakse punktiga 7¹, mille kohaselt peab peatöövõtja esitama vähemalt kolm tööpäeva enne aruandluskohustusega hõlmatud ehitustööde alustamist andmed ühisel ehitusplatsil määratud töötervishoiu ja tööohutuse koordinaatori kohta. Esitada tuleb koordinaatori nimi ja isikukood või selle puudumise korral mitteresidendi kood või sünniaeg, isiku roll (tööohutuse koordinaator), tema tööandja, kui see on erinev peatöövõtjast, samuti tema residendiriiik, kodakondsus ja kontaktandmed (**eelnõu § 1**).

Kuivõrd nõue töötervishoiu ja tööohutuse koordinaatori andmete esitamise kohta tuleb nõukogu direktiivi 92/57/EMÜ tööohutuse ja - tervishoiu miinimumnõuete rakendamise kohta ajutistel või liikuvatel ehitustööplatsidel III lisast, mis kehtiva õiguse kohaselt on üle võetud ehitustööde määruksesse, lisatakse vastavasisuline sätte maksukohustuslaste registri põhimääruksesse. Täiendus on vajalik, kuna eelnõu § 2 punktiga 1 tunnistatakse kehtetuks ehitustööde määruks § 2, mis reguleerib ehitustööde alustamise eelteate, sh koordinaatori andmete esitamist.

Andmete esitamine eelnõu määruksena jõustumise järel

Alljärgnevalt on välja toodud, milliseid andmeid on kehtiva ehitustööde määruks lisa kohaselt ehitusettevõtjad kohustatud TI-le esitama ning milliseid andmeid ja millise määruks alusel nõutakse pärast eelnõukohase määruks jõustumist. Lisaks tuuakse välja, milliseid andmeid ja miks edaspidi ei nõuta.

Ehitustööde määruks kehtiv lisa	Muudatuste jõustumise järel nõutavad andmed
Andmed ehitusettevõtja kohta	
Nimi	TI saab edaspidi andmed TTKI-st X-tee kaudu.
Aadress	
	Maksukohustuslaste registri põhimääruse § 53 ¹ lõike 3 punkti 1 kohaselt peab peatöövõtja esitama või kinnitama vähemalt kolm tööpäeva enne aruandluskohustusega ehitustööde alustamist peatöövõtja nime ja registri- või isikukoodi või selle puudumise korral mitteresidendi koodi, samuti residendiriiigi, aadressi ning KMKR-i numbri või VAT numbri.
Kontaktisik, telefon	TI saab edaspidi andmed TTKI-st X-tee kaudu.
	Maksukohustuslaste registri põhimääruse § 53 ¹ lõike 3 punkti 7 kohaselt peab peatöövõtja esitama või kinnitama vähemalt kolm tööpäeva enne aruandluskohustusega ehitustööde alustamist ehitusobjekti eest vastutava isiku nime ja isikukoodi või selle puudumise korral mitteresidendi koodi või sünniaja, isiku rolli (objektijuht, projektijuht või muu), tema tööandja, kui see on erinev peatöövõtjast, samuti tema residendiriiigi, kodakondsuse ja kontaktandmed.
Ehitusplatsi nimi ja täpne aadress	TI saab edaspidi andmed TTKI-st X-tee kaudu.
	Maksukohustuslaste registri põhimääruse § 53 ¹ lõike 3 punkti 2 kohaselt peab peatöövõtja esitama või kinnitama vähemalt kolm tööpäeva enne aruandluskohustusega ehitustööde alustamist ehitise nimetuse, aadressi ja tunnuse.
Tööohutuse plaan koostatud (jah, ei vastusevariant)	Muudatuste kohaselt ei küsita enam teavet tööohutuse plaani koostamise ja asbesti olemasolu kohta ehitises kolm tööpäeva enne ehitustööde alustamist. TI-l on edaspidi võimalik tööohutuse plaani

Asbesti olemasolu ehitises (lammutustöö korral) (jah, ei vastusevariant)	koostamist ja selle sisu ning asbesti olemasolu ehitises kontrollida järelevalvemenetluses. Tööohutuse plaani ega asbesti olemasolu kohta käivat infot ei nõua eelteates ka nõukogu direktiiv 92/57/EMÜ.
Ühisel ehitusplatsil töötervishoiu ja tööohutuse koordinaator määratud (jah/ei vastusevariant)	TI saab edaspidi andmed TTKI-st X-tee kaudu.
Töötervishoiu ja tööohutuse koordinaatori nimi ja telefon	Maksukohustuslaste registri põhimääruse § 53 ¹ lõikes 3 tehtavate muudatusega lisatakse määruse lõikesse 3 punkt 7 ¹ , mille kohaselt peab peatöövõtja esitama või kinnitama vähemalt kolm tööpäeva enne aruandluskohustusega ehitustööde alustamist ühisel ehitusplatsil määratud töötervishoiu ja tööohutuse koordinaatori nime ja isikukoodi või selle puudumise korral mitteresidendi koodi või sünniaja, isiku rolli (tööohutuse koordinaator), tema tööandja, kui see on erinev peatöövõtjast, samuti tema residendiriigi, kodakondsuse ja kontaktandmed.
Andmed ehitise omaniku kohta:	
Nimi	TI saab edaspidi andmed TTKI-st X-tee kaudu.
Aadress, telefon	Maksukohustuslase registri põhimääruse § 53 ¹ lõike 3 punkti 6 kohaselt peab peatöövõtja esitama või kinnitama vähemalt kolm tööpäeva enne aruandluskohustusega ehitustööde alustamist ehitustööde tellija nime ja registri- või isikukoodi või selle puudumise korral mitteresidendi koodi, samuti tema residendiriigi, aadressi, kontaktandmed ja KMKR-i numbri või VAT numbri.
Andmed ehitustööde kohta	
Kaevamis- või pinnasetööd, uusehitustööd, rekonstrueerimistööd, remondi- või hooldustööd, valmisdetailide monteeringu- demonteeringu, lammutustööd, teedehitus, vee- ja kanalisatsioonitööd	TI saab edaspidi andmed TTKI-st X-tee kaudu.
	Maksukohustuslase registri põhimääruse § 53 ¹ lõike 3 punkti 3 kohaselt peab peatöövõtja esitama või kinnitama vähemalt kolm tööpäeva enne aruandluskohustusega ehitustööde alustamist ehitustööde liigi ³ .
Tööde planeeritud kestus ehitusplatsil tööpäevades või eeldatav maht inimtööpäevades	TI saab edaspidi andmed TTKI-st X-tee kaudu.
	Seda saab järeldada TTKI-sse esitatavate andmete – ehitustööde alustamise kuupäev ja ehitustööde eeldatav lõpetamise kuupäev – alusel.
	Maksukohustuslase registri põhimääruse § 53 ¹ lõike 3 punkti 5 kohaselt peab peatöövõtja esitama või kinnitama vähemalt kolm tööpäeva enne aruandluskohustusega ehitustööde alustamist ehitustööde alustamise kuupäeva ja ehitustööde eeldatava lõpetamise kuupäeva ning ehitustööde lõppemisel tööde tegeliku lõpetamise kuupäeva.

³ Kaevamis- või pinnasetööd, uusehitustööd, rekonstrueerimistööd, remondi- või hooldustööd, valmisdetailide monteeringu- demonteeringu, lammutustööd, teedehitus, vee- ja kanalisatsioonitööd.

Planeeritud maksimaalne ehitusplatsil töötavate isikute arv	Kuigi ehitusettevõtja ei pea ehitusplatsil töötavate isikute planeeritud maksimaalset arvu TTKI-sse esitama, on TI-l võimalik saada TTKI-st andmed tegelikult objektil viibivate töötajate arvu kohta. TTKI-s kuvatavad andmed ehitustöid tegeva füüsilise isiku kohta on eelduslikult tõesemad ning järelevalve aspektist kasulikumad, kui on andmed, mis ehitusettevõtja esitab kolm tööpäeva enne ehitustööde algust, kui ta pole ise ka veel kindel, kui palju töötajaid lõpuks tegelikult objektil viibib. Maksukohustuslase registri põhimääruse § 53¹ lõike 8 punktide 1 ja 2 kohaselt esitab peatöövõtja ehitusplatsil viibimise aja kohta järgmised andmed: 1) üks kord päevas iga isiku eelneval päeval ehitusplatsil viibimise summeeritud aeg; 2) kuni kolm korda nädalas isikustamata kujul iga isiku eelneval perioodil ehitusplatsile sisenemise ja sealt väljumise kellaaeg.
Alltöövõtjate (sh FIE-d) planeeritud arv ehitusplatsil	TI saab edaspidi andmed TTKI-st X-tee kaudu. Andmed alltöövõtjate kohta lisatakse TTKI-sse enne ehitustööde alustamist ning tegemist ei ole planeeritud alltöövõtjatega, vaid tegelikult ehitusplatsil tööd tegevate alltöövõtjatega. TTKI-s kuvatavad andmed tegelike alltöövõtjate kohta on eelduslikult tõesemad ja järelevalve aspektist kasulikumad. Maksukohustuslase registri põhimääruse § 53¹ lõike 4 kohaselt esitab ehitusettevõtja ehitustöid tegeva alltöövõtja kohta järgmised andmed: 1) alltöövõtja nimi ja registri- või isikukood või selle puudumise korral mitteresidendi kood või sünniaeg; 2) alltöövõtja residendiriiik, aadress ja kontaktandmed, samuti KMKR-i number või VAT number, kui need on olemas.
Tööde kavandatav alguskuupäev	TI saab edaspidi andmed TTKI-st X-tee kaudu.
Tööde kavandatav lõppkuupäev	Maksukohustuslase registri põhimääruse § 53 ¹ lõike 3 punkti 5 kohaselt peab peatöövõtja esitama või kinnitama vähemalt kolm tööpäeva enne aruandluskohustusega ehitustööde alustamist ehitustööde alustamise kuupäeva ja ehitustööde eeldatava lõpetamise kuupäeva ning ehitustööde lõppemisel tööde tegeliku lõpetamise kuupäeva.
Teate edastaja ees- ja perekonnanimi ning amet	TI näeb andmeid teate edastaja kohta vajaduse korral TTKI-st, andmed TI-sse automaatselt ei liigu. Nõukogu direktiivi 92/57/EMÜ eelteate sisu kohaselt ei ole teate edastaja andmete kajastamine oluline.
Allkiri	Eelnõuga tehtavate muudatuste tulemusel ei nõuta enam eraldi allkirja andmist, kuna TTKI-sse sisenemiseks tuleb läbida isikusamasuse tuvastamine (nt ID-kaardi, mobiil-ID või Smart-ID abil). Selline autentimine tagab piisava usaldusvääruse andmete esitaja tuvastamiseks ning puudub vajadus täiendava allkirjastamise järele.
Kuupäev	TI saab edaspidi andmed TTKI-st X-tee kaudu.

	Kuigi ehitusettevõtja ei pea kuupäeva eraldi TTKI-sse esitama, on TI-l võimalik saada TTKI-st info tegeliku andmete esitamise kuupäeva (objekti registreerimise) kohta. TTKI-s kuvatav info objekti registreerimise kohta on eelduslikult tõesem. TI saab kuupäeva kätte TTKI logist, kui objekt on liikunud registreeritud staatusesse, andmed kuupäeva kohta TI-sse automaatselt ei liigu.
Andmed ehitusplatsil töötavate ehitusettevõtjate (sh FIE-d) kohta	
Ettevõtte/FIE	TI saab edaspidi andmed ettevõtte/FIE ja kontaktandmete kohta TTKI-st X-tee kaudu.
Tööülesanne	
Kontaktisik ja telefon	
	Eelnõuga tehtavate muudatuste kohaselt ei küsita enam teavet tööülesande kohta ehitises kolm tööpäeva enne ehitustööde alustamist. Selle kohta käivat infot ei nõua eelteatele ka nõukogu direktiiv 92/57/EMÜ. Maksukohustuslase registri põhimääruse § 53¹ lõike 4 kohaselt esitab ehitusettevõtja ehitustöid tegeva alltöövõtja kohta järgmised andmed: 1) alltöövõtja nimi ja registri- või isikukood või selle puudumise korral mitteresidendi kood või sünniaeg; 2) alltöövõtja residendiriik, aadress ja kontaktandmed, samuti KMKR-i number või VAT number, kui need on olemas.

Enne eelnõukohase määruse jõustumist alustatud ehitustööde andmete esitamine

Ehitusettevõtjad, kes enne eelnõukohase määruse jõustumist esitasid eelteate TI-le (nt detsembris 2025), ei pea pärast eelnõu jõustumist (1. jaanuar 2026. a.) sama ehitustöö kohta andmeid TTKI-sse tagasiulatuvalt uuesti esitama. Isegi kui sellisel juhul töötervishoiu ja tööohutuse koordinaatori andmed TTKI-st puuduvad, kuna varasema määruse kohaselt neid andmeid veel sinna esitada ei saanud ja need lisatakse alles alates eelnõukohase määruse jõustumisest, saab TI vajalikud andmed nende ehitustööde kohta varasema määruse alusel esitatud eelteate kaudu.

Eelnõu § 2 punktiga 4 täpsustatakse töötervishoiu ja tööohutuse koordinaatori ülesandeid ehitusplatsil. Muudatuse eesmärk on selgemalt sõnastada koordinaatori roll töötervishoiu ja tööohutuse tagamisel ning tööohutuse plaani tutvustamisel.

Kuigi kehtiva ehitustööde määruse § 6 lõike 3 punktid 1 ja 2 sätestavad, et koordinaator on kohustatud korraldama ja koordineerima tööohutusalast tegevust ehitusplatsil ning tagama tööohutuse plaani tutvustamise, täpsustatakse koordinaatori ülesandeid, et tuua selgemalt välja tema kohustused ja vastutus töötervishoiu ja tööohutuse nõuete täitmise tagamisel.

Muudatuse kohaselt peab koordinaator:

- koordineerima, korraldama ja tagama töötervishoiu- ja tööohutusalaste nõuete täitmise ehitusplatsil;
- tutvustama tööohutuse plaani ühisel ehitusplatsil töötavatele töötajatele, nende tööandjatele, teenuseosutajatele ja teistele isikutele.

Koordinaatoril, kui ta on määratud, on oluline roll ehitusplatsil ohutuse tagamisel. Näiteks teeb ta ühisel ehitusplatsil üldkontrolli vähemalt kord nädalas, mille käigus kontrollib ehitusplatsi korrasolekut ja vastavust ehitustööde määruses sätestatud nõuetele.

Eelnõu § 2 punktiga 5 täiendatakse sätet, mille kohaselt tuleb ohtliku töö tegemine või eluohtliku töövahendi kasutamine viivitamata peatada kuni puuduste kõrvaldamiseni, kui ilmneb oht ehitusplatsil töötavate või teiste isikute tervisele.

Kui kehtiv õigus käsitleb üksnes ohtu elule, siis muudatuse eesmärk on laiendada kehtivat korda, hõlmates ka olukorrad, kus esineb oht isikute tervisele. Muudatus tagab parema kaitse ehitusplatsil viibivate isikute tervisele ning võimaldab isikul, kes teeb ehitustööde määruse § 7 lõikes 1 nimetatud üldkontrolli, reageerida juhtumitele, kus oht elule ei ole otsene, kuid esineb selge oht töötaja tervisele.

Eelnõu § 2 punktiga 6 tunnistatakse kehtetuks säte, mille kohaselt tuleb katuse serva külge paigaldada kaitsepiire heade ilmastikutingimuste korral ja libisemiskindla katusepinna korral vaid juhul, kui räästa kõrgus ületab 5 meetrit.

Kehtiva ehitustööde määruse kohaselt tuleb kukkumise vältimiseks kinnitada katuse serva külge kolme põikpuuga varustatud kaitsepiire, kui katuse kalle on alla 15° ning katuseräästas kõrgem kui 3,5 meetrit maapinnast. Erandina on kehtivas ehitustööde määruuses sätestatud, et kui tööd tehakse heades ilmastikutingimustes ning katusepind on libisemiskindel, tuleb kaitsepiire paigaldada juhul, kui räästa kõrgus ületab 5 meetrit.

Ettepaneku sätte muutmiseks tegi TI, viidates asjaolule, et kukkumine võib põhjustada eluohtlikke vigastusi ka madalamatelt kõrgustelt, näiteks 3,5 meetrit ning 5 meetri kõrguselt suurenevad vigastuste raskusastmed märkimisväärselt. Seega ei ole põhjendatud erandi säilitamine ilmastiku ja katusepinna seisundi tõttu, kuivõrd kukkumine võib olla tingitud teistest asjaoludest kui vaid libe katus.

Eelnõu §-ga 3 sätestatakse muudatuste jõustumisaeg, 1. jaanuar 2026. a. Selleks ajaks on valminud TTKI arendustööd, mis võimaldavad ehitusettevõtjal edaspidi TTKI-sse esitatavate andmete kõrval esitada ka andmed töötervishoiu ja tööohutuse koordinaatori kohta.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on seotud ja kooskõlas nõukogu direktiiviga 92/57/EMÜ, 24. juuni 1992, tööohutuse ja -tervishoiu miinimumnõuete rakendamise kohta ajutistel või liikuvatel ehitustööplatsidel.

4. Määruse mõjud

Muudatuste rakendamisega kaasneb mõju järgmistes valdkondades: (1) sotsiaalne mõju, (2) mõju majandusele ja (3) mõju riigiasutuste töökorraldusele. Eelnõu mõjusid hinnati nimetatud valdkondades nelja kriteeriumi alusel: mõju ulatus, mõju avaldumise sagedus, mõjutatud sihtrühma suurus ja ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk. Määrusega tehtavad muudatused ei mõjuta regionaalarengut, infotehnoloogiat ja infoühiskonda; haridust, kultuuri ja sporti; riigikaitset ja välissuhteid ning siseturvalisust ja keskkonda.

4.1. Majanduslikud mõjud

4.1.1. Sihtrühm: ehitusettevõtted

Statistikaameti andmetel tegutses 2023. aastal Eestis 17 391 ehitusettevõtet, mis moodustasid ligikaudu 11% kõigist ettevõtetest⁴, seega muudatusest mõjutatud sihtrühm on keskmise suurusega.

Määruse peamine muudatus puudutab ehitusettevõtteid, mis tegelevad mahukamate ehitustöödega, mille eeldatav kestus ületab 30 tööpäeva ja kus töötab samal ajal vähemalt 20 inimest või mille eeldatav töömaht ületab 500 inimtööpäeva. Seni tuli sellistel ettevõtetel tööde

⁴ Statistikaameti andmebaas, [tabel EM001](#): „Ettevõtete majandusnäitajad tegevusala ja tööga hõivatud isikute arvu järgi“.

alustamisel esitada eelteade nii TI-le kui ka andmed TTKI-sse. Muudatuse järel jääb alles üksnes kohustus esitada andmed TTKI-sse, seejuures väheneb ka esitatavate andmete maht. Muudatuse tulemusena kaob dubleeriv teavitamiskohustus ning väheneb ettevõtete halduskoormus. TI-le saabus 2024. aastal 478 eelteadet ning 2025. aastal (oktoobri lõpu seisuga) 363 eelteadet. Need moodustavad väikese osa (ca 5%) kõigist ehitusobjektidest, arvestades, et 2024. aastal väljastati hoonete ja rajatiste ehituslubasid ligi 9000⁵. 2024. a esitas TI-le eelteade 152 ettevõtet, 2025. a oktoobri lõpu seisuga 154 ettevõtet. Seega on ka puudutatud peatöövõtjate arv on võrreldes kogu ehitussektori ettevõtetega väike, moodustades alla 1% kõigist aktiivselt tegutsevatest ehitusettevõtetest.

Lisaks tehakse määrusega kolm muudatust, mille eesmärk on suurendada tööohutust ehitusel. Ehitussektor on üks kõige suurema tööõnnetuste riskiga valdkondi. Ehitussektoris registreeriti 2024. aastal 286 tööõnnetust (sh 4 surmaga lõppenud), moodustades 8,4% kõikidest registreeritud tööõnnetustest (3394, sh 14 surmaga lõppenud) ning pannes sektori neljandale kohale tööõnnetuste arvu poolest⁶. Seejuures võib tegelik tööõnnetuste arv olla oluliselt suurem, kuna Statistikaameti andmetel on enam kui kolmepäevast töövõimetust põhjustanud tööõnnetuste hinnanguline arv sekundaarsektoris kaks korda suurem kui registreeritud tööõnnetuste arv⁷.

Esiteks täpsustatakse määruuses ehitusplatsil tegutseva koordinaatori ülesandeid, rõhutades tema olulist rolli töötervishoiu ja tööohutuse nõuete täitmise tagamisel. Muudatusega ei kaasne ettevõtetele lisakulusid ega halduskoormust, kuna koordinaatori sisuline tegevus otseselt ei muutu, vaid seda on täpsustatud.

Teiseks laiendatakse tingimusi, mil ohtliku töö tegemine või eluohtliku töövahendi kasutamine tuleb viivitamata peatada: edaspidi hõlmatakse ka olukorrad, kus esineb oht isikute tervisele, mitte ainult elule. Seetõttu võib ehitusplatsidel edaspidi esineda sagedamini ajutisi tööseisakuid, millega kaasneb ka lisakulu ettevõttele. Teisalt aitab see ennetada tööõnnetusi ja nendega kaasnevat kulu. Samuti on ettevõttel võimalik tööseisakuid teatud ulatuses vältida, tagades töökorras ja ohutud töövahendid, piisava kontrolli ning töötajate juhendamise ja väljaõppe.

Kolmandaks kaotatakse senine leevendus kaitsepiirde paigaldamise nõudes alla 15-kraadise kaldega katustel. Edaspidi tuleb sellistele katustele piire paigaldada alati, kui katuseräästas on vähemalt 3,5 meetri kõrgusel maapinnast, sõltumata ilmastikutingimustest või katuse libisemiskindlusest. See võib ettevõttele kaasa tuua mõningase lisakulu ja töökorralduse kohandamise vajaduse, kuid vähendab töötajate kukkumiskiriski ning sellest põhjustatud kahjusid ja kulusid tööandjale.

Kokkuvõttes väheneb muudatuste tulemusena mahukamaid ehitustöid tegevate ettevõtete halduskoormus, kuid mõningatel juhtudel võib veidi pikeneda tööaeg või suurendada rahakulu, mida tasakaalustab tööõnnetuste riski vähenemine. Muudatuste mõju ulatus on keskmine, kuna muudatustega ei kaasne ettevõtetele märkimisväärsed kohanemistegevusi. Mõju sagedus oleneb ettevõtte profiilist ja tehtavatest töödest. Ebasoovitavaid mõjusid ei tuvastatud.

4.2. Sotsiaalsed, sh demograafilised mõjud

4.2.1. Sihtrühm: ehitusvaldkonna töötajad

⁵ e-ehitus, menetletud load ja teatiseid, kättesaadav: [e-ehituse platvorm](#).

⁶ Tööinspektsiooni tööõnnetuste statistika, kättesaadav: [Statistika | Tööinspektsioon](#).

⁷ Statistikaameti andmebaas, [tabel TKA06](#): „Enam kui 3-päevast töövõimetust põhjustanud tööõnnetused majandussektori järgi“.

Statistikaameti andmetel oli 2024. aastal ehitussektoris hõivatud 60 400 inimest, kes moodustasid 8,6% kõikidest hõivatutest⁸, seega on muudatusest mõjutatud sihtrühm keskmise suurusega.

TI-le ehitustöödega alustamise eelteate esitamise kohustuse kaotamine ei avalda töötajatele mõju, kuna TI saab kõik vajalikud andmed edaspidi TTKI kaudu. Teised muudatused avaldavad töötajatele tööohutust suurendavat ja seega positiivset mõju. Koordinaatori rolli täpsustamine aitab tagada tööohutuse järjepidevat ja süsteemset korraldamist ehitusplatsidel. Ohtliku töö tegemise peatamise laiendamine olukordadele, kus esineb oht töötaja tervisele, panustab tööõnnetuste ja tervisekahjude ennetusse. Kaitsepiirde paigaldamise nõude erandi kaotamine vähendab töötajate kukkumisohtu.

Muudatuste mõju ulatus on keskmine, kuna muudatustega paraneb töötajate tööohutus, kuid sellega ei kaasne märkimisväärsed kohanemistegevusi. Mõju sagedus oleneb sellest, milliste tööde ja ehitusobjektidega töötajad on seotud. Ebasoovitavaid mõjusid ei tuvastatud.

4.3. Mõju riigiasutuste töökorraldusele

4.3.1. Sihtrühm: Tööinspeksioon

Ehitusteate esitamise kohustuse kaotamine vähendab TI töökoormust eelteadete haldamisest. Edaspidi saab TI vajaliku info automaatselt TTKI kaudu. Vabanenud ressursid saab TI suunata sisulistesse ennetus- ja järelevalvetegevustesse. Teised määrusega tehtavad muudatused võivad esialgu nõuda TI-lt mõningast ettevõtjate selgitus- ja juhendamistööd, kuid eelduslikult ei ole see märkimisväärne ressursikulu ning muudatused toetavad tööohutuse taseme paranemist.

Mõju ulatus on väike, kuna TI jaoks ei too muudatused kaasa koormavaid kohanemistegevusi. Sagedus on keskmine, kuna ehitustööde eelteadete ja ehitusvaldkonna nõustamise ja järelevalvega puutub TI kokku korrapäraselt. Ebasoovitavaid mõjusid ei tuvastatud.

4.4. Andmekaitsealane mõjuhinnang

Eelnõu eesmärk on suurendada andmete kasutamise tõhusust riigiasutuste vahel. Muudatuse tulemusel saab TI ehitusettevõtjate esitatud vajalikud andmed kätte TTKI-st, kuna andmevahetus TTKI ja TI andmekogude vahel võimaldab seda teha. TTKI-sse esitatavad andmed kattuvad juba praegu suures osas TI-le esitatavate andmetega. Lisaks täiendatakse TTKI andmestikku puuduoleva väljaga töötervishoiu ja tööohutuse koordinaatori kohta, mille saab TI edaspidi niisamuti TTKI-st. Muudatuste eesmärk on laiendada andmete kasutusvõimalusi järelevalve tõhustamiseks ning vähendada tööandjate halduskoormust, järgides samas andmekaitse põhimõtteid.

Määrusega tehtavate muudatustega:

- Täiendatakse andmesaajate ringi. TTKI hakkab koguma töötervishoiu ja tööohutuse koordinaatori andmeid koos muude juba kogutavate andmetega. TI saab selle info edaspidi TTKI-st. Andmevahetus toimub turvaliselt riigi infosüsteemide andmevahetuskähi kaudu või muul kokkulepitul viisil. Kõik andmevahetused põhinevad seadusest tuleneval alusel ning on kooskõlas IKÜM-i artikli 6 lõike 1 punktidega c ja e.
- TTKI ja TI töötlevad isikuandmeid IKÜM-i artikli 5 lõike 1 kohaselt (sh seaduslikkus, eesmärgipärasus, minimaalsus, täpsus, säilitamise piirang, konfidentsiaalsus) ning täidavad artikli 5 lõike 2 vastutuskohustust. Juurdepääs isikuandmetele on piiratud ning andmeid töödeldakse üksnes tööülesannete täitmiseks vajalikus ulatuses.

⁸ Statistikaameti andmebaas, [tabel TT0200](#): „Hõivatud ja palgatöötajad tegevusala järgi“.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse järgi tuleb muuta rahandusministri 14.11.2023. a määruse nr 41 „Ehitusplatsil viibimise andmete kogumise tehnilised nõuded elektroonilisele registreerimissüsteemile ja erijuhud, nõuded ehitusplatsil viibimise registreerimissüsteemile ning tuvastusvahendi taotlemise ja kasutamise tingimused ning kord“ § 1 lõiget 3⁹, kuna määrusega tunnistatakse kehtetuks ehitustööde määruse § 2, millele nimetatud lõikes on viidatud.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 1. jaanuaril 2026.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu kooskõlastamiseks Justiits- ja Digiministeeriumile, Rahandusministeeriumile, Sotsiaalministeeriumile, Siseministeeriumile, Kliimaministeeriumile ning arvamuse avaldamiseks Eesti Tööandjate Keskliidule, Eesti Ametiühingute Keskliidule, Eesti Kaubandus- Tööstuskojale, Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsioonile, Eesti Ehitusettevõtjate Liidule, Eesti Taristuehituse Liidule, Tööinspektsioonile, Maksu- ja Tolliametile, Andmekaitse Inspektsioonile, Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskusele ning Politsei- ja Piirivalveametile.

⁹ § 1. (3) Töövõtuahelast teavitatakse ja ehitusplatsil viibimise andmeid kogutakse ehitustöö kohta, mille kohta tuleb esitada Vabariigi Valitsuse 8. detsembri 1999. a määruse nr 377 „Töötervishoiu ja tööohutuse nõuded ehituses“ § 2 lõikes 1 nimetatud ehitustööde alustamise eelteade.